

Kjak

Richard Danielsen

Hugleiðingar úr Ápostlasøguni

Áttandi partur

Í kap. 9 lesa vit, um hvussu Saul søkir at samkomuni, men verður umvendur og fer at prædika tann Kristus, sum hann hevði søkt at. Jødarnir lógu honum eftir lívinum, og lærisveinarnir finguent hann til Jerúsalem. Men har ræddust øll hann, men Barnabas tók sær av honum og fór við honum til ápostlarnar, so gekk hann út og inn hjá teimum og

vitnaði hugreystur, men tá ið jødarnir lógu eftir honum, fóru brøðurnir við honum til Kesarea og finguent hann haðani til Tarsus. Samkoman hevði nú frið, hon var uppbygd og vaks við hjálp Heilaga Andans.

Pætur grøðir Eneas, og tvær heilar bygdir venda við til Harran. Pætur vekur Tabitu upp frá deyðum, og mong komu til trúgv á Harran í Joppe. Í kap. 10 lesa vit, at Pætur fekk eitt serligt

kall um at fara inn til heidningin Kornelius og øll, sum har vóru komu til trúgv og vóru doypt. Men tá vóru nakrir av teimum umskornu, sum vóru idnir fyri lógini og umskeringini, sum settu at Pæturi, tí hann var farin inn til heidningar. Pætur greiddi fyri teimum, tað, sum var farið fram, hvussu Harrin á ein serligan hátt hevði kallað hann til at gera hetta, hetta góðtóku hinir, og so var friður.

Orðið breiddist nú meir og meir út og varð nú eisini kunngjørt heidningum, og í Antiokia kom stórt tal til trúgv og vendi við til Harran. Barnabas kom hagar og fekk Saul at koma eisini, og teir vóru har heilt ár og lærdu stóran skara. Tað var í Antiokia lærisveinarnir fyrst vóru kallaðir kristnir.

Síðani hendir tað, at ápostulin Jákup, sum vit lesa um fleiri ferðir í evangeliunum, verður tikin og dripin við

svørði av Heródesi kongi, Onnur verða eisini tikin og pínð. Eisini Pætur verður tikin, men verður á undurfullan hátt fríðaður av eingli.

Í Antiokia, í samkomuni har, vóru profetar og lærarar-Barnabas, Símun, sum hevði tilnavnið Niger, Lukius úr Kýrene, Manaen, sum var fosturbróðir Heródes fjórðingshovdinga, og Saul. Um profetar sigur Paulus í 1. Korintbr. 14, at teir tala samkomuni til uppbygging

áminning og troyst. Samkomu Guds tørvar slíkar menn, sum uppbyggja og læra samkomuna. Les allan 14. Kap í 1. Korintbrævi. Síðani lesa vit víðari í 13. Kap. í Ápostlasøguni, at tey hildu gudstænastu og fastaðu, og Heilagi Andin segði: “Takið Mær út Barnabas og Saul til verkið, ið Eg havi kallað teir til!” Teir vóru soleiðis av Heilaga Andanum sendir út at prædika.

Framhald

Miðvágstátturin

Lag: Úr Kvívik hoyrdist sjongur

1. Á Miðvágs kendu gøtum í farnum, góðum løtum, her gingu kendir menn. Ja, summir dugdu skriva, at fáa alt at liva, í hellu ristu navn. Nógvir eru um alt landið kendir, aðrir hava bara verið nevndir, onkur kvinna kundi verið nevnd her, Miðvágs bygd av teimum so væl kend er.

2. Í gomlum døgum tingið í Miðvági var hildið við gamla bóndagarð. Her dømt varð um alt landið frá fjall at fjørusandi í lógarinnar navn. Onkur var av Gálgasteini hongdur, onkur út av Trælanýpu slongdur, annar var á Spískasteini longdur, í Miðvági slíkt hendir ikki longur.

3. Í gamla Jansagarði, har prestur breyt sær lærið, gekk Beinta prestasprund. Hon flutti prest av presti, og fleiri ferðir festi hon gamla Kálvalið. Summi søgdu, hon var full í gandi, at hon fyri prestar var ein vandi, greitt er, at hon var av høgum standi, hennar brøgd, tey kendust um alt landið.

4. Vit Gudmund Bruun væl kenna, sum fáur mundi brenna for okkar móðurmál. At hann fekk gott í beinið, tað segði gamli Heini, hann át bert grind og kál. Hann vaks upp í gamla Jansagarði, sama stað, har prestur breyt sær lærið, Gudmund fór til Danmarkar at læra, men gloymdi ikki bygdina at æra.

5. Í Beitinum á Ryggi, har eg um stundir hyggi, gekk okkar størsta skald. Her reimaríkur maður, sum ofta fall í stavir, á penninum fekk vald. Mikkjal var tað stóra sálmaskaldið, um mál og mentan okkum væl fortaldi, teknaði hvønn fugl í Føroyum baldist og hvønn hval, sum fram við Føroyum spældi.

6. Tann fyrsta bók, vit vita á føroyskum varð ritað, tað Babelstornið var. Rasmus var tann klettur, sum uppá heyggin settur sá yvir landi og hav. Háskúlin væl vaks úr hansar hondum, megnaði at loysa seg úr bondum, sum bundin vóru væl av fløtum londum, hann mál og mentan dróg at Føroya strondum. her, sum J. C. Svabo hevur livað, her, sum fyrsta snellan fór at hiva, framburðsbygdin besta uttan iva.

7. Á Ryggi var ein annar, so mangan tú tað sannar, at skjótt at gloyma er. Olivar var tað skaldið, sum móðurlandið aldi, sum vaks við ár í hond. Olivar sang um móðurmálið kæra, um móðurmál og Gud og landið æra, um fiskimenn, sum út á havið fara, hví dreingir mest um seyð og haga læra.

8. Dagmar æt tann kvinna, sum miðvingar væl ynnar, hon systir Mikkjals var. Hon skrivaði um hana, í Skúvoy fekk sín bana, tí pútubarn hon bar. Bókin “Ranvá” øll í Føroyum vita, fyrsta, føroysk kvinna hevur ritað, á Føroya máli er hon so væl litað, megnaði nógv mørk hjá kvinnum flyta.

9. Í Miðvágs bygd nógv hendi, til frambrot Føroyar vendi, sum bygdu hetta land. Her reimaríkelvnið gøddist, her fyrsti skúlin føddist, her birtu bøkur brand. Her var fyrsta bygdasøga skrivað,

10. Við Kirkjaránna stóru vit aftur fyrstir vóru á handaligan hógv. Her stóð tað fyrsta verkstað, sum Føroyar høvdu tá sæð, og spanntá góðum lag. Áin fekk maskinurnar at hurra, høvlar, sagir, fresarar at snurra, vælnøgdir teir menn tá mundu murra, finguent hús og heim uppá tað turra.

11. Við Grønlands oyðnu strendur, har golfstreymurin vendir, har hendir mangt og hvat. Tann fyrsti, sum har “kendi” og loddid niður rendi, hann “Birtulias” æt. Sum tann fyrsti fór hann út at rógva, í Grønlandi mong ár hann mundi knógva, at alt ber til, so væl hann mátti prógva, at Miðvingur hann var, er ei at krógva.

12. Á Miðvágs vøkru fløtum, á gomlum bygdagøtum, her sjóðar fyrndalag. Á stóra Miðvágs sandi kom mesta grind at landi í øldir fleir á rað. Men nú fargast sjógvurin ei reyður, grindahugburður er púra deyður, skjótt tað gamla farið er úr minni, eg ongan grindaskølt á sandi finni.

13. Tó enn ímillum fjarða tað eru menn, ið skara framum tað vanligar. Tak bara hann, Jens Eli, hann er ein mílipeli at seta alt í gongd.

Í svartkjafti hann var tann allar fyrsti, var reiðari og skald, sum honum lysti, mangan tátt úr ermuni hann risti, ongantíð seg sjálvan burtur misti.

14. Ímillum hús og bakka, har “Sjakkur” mundi sjakka runt um sín egna hjall. Har Hjalgrím og Boys Hanna, títt øll við borðið kanna, um øll nú vóru har. Tí tey áttu ellivu børn sjálvi, Harry B. var teirra fyrsti alvi, størsta sjómansskald í hesum landi, hann sjálvandi vaks upp á Miðvágs sandi.

15. Tó ei vit meða gloyma, ei heldur nakað goyma, um vøkru Miðvágs bygd. At vit á herðar byggja, tá afturum vit hyggja og seta somu dygd. Ta mentan og tann hugburð, sum teir høvdu, tá teir størstu jørð í landi pløgdu, altíð fyrstir framburðin at bera, málið fremst í Miðvági skal vera.

16. Eg kundi nevnt mangt annað og søgurnar væl kannað um øll, sum bygdin ól. Men lat meg bara gevast at reypa og at strevast, nú alt úr heysi mól. Líka út á Nýpuna eg síggi, Leitisvatn er blankt við ongum skýggi, hygg, sandurin, nú ósin rennur møkur, Miðvágsbygd, tú er mær sera vøkur.

Valdemar á Løgmansbø